

Standardiserede løsninger på tværs af kvalitetsfundsbyggerier

I forbindelse med investeringerne i en moderne sygehusstruktur, har spørgsmålet om standardiserede løsninger i kvalitetsfundsbyggerierne og på tværs af regionerne, været rejst

07-06-2012

Sag nr. 10/1494

Dokumentnr. 19960/12

Christina Carlsen / Marlene W.

Würgler

Regionerne standardiserer, hvor det er hensigtsmæssigt

Regionerne har fokus på mulighederne for at standardisere på tværs af byggeprojekter og regionsgrænser og arbejder aktivt med standardisering. Standardisering er imidlertid et mangefacetteret begreb, som f.eks. indebærer fælles metoder til planlægning og styring af byggeprojekter, og fælles løsninger i byggeriet.

Regionerne ønsker at skabe fælles løsninger for sygehusbyggerierne, hvor det er hensigtsmæssigt for byggeriernes økonomi, kvalitet, fremdrift – og ikke mindst for de nye sygehuses muligheder for at effektivisere driften.

Som bygherrer ønsker regionerne at bruge mulige fælles løsninger intelligently og på et velinformeret grundlag, så der løbende er mulighed for at respondere på den hastige udvikling inden for it, logistik og behandlingsteknologi i takt med byggeprojekternes fremdrift.

Nedenfor følger en række eksempler på, hvordan regionerne arbejder med standardisering, vidensdeling og læring på tværs:

- For at sikre fleksibilitet og fremtidssikret byggeri planlægger regionerne at bruge præfabrikerede og standardiserede elementer i sygehusbyggerierne, f.eks. præfabrikerede badeværelser og laboratorier.
- Regionerne planlægger at skabe bygningsstrukturer og arkitektur, der kan underbygge standardiseringer med høj gentagelse inden for det enkelte byggeri. Det betyder, at man f.eks. kan standardisere sengestuer og disses indretning i det enkelte projekt. Nogle regioner arbejder med koncepter om fælles designguides for sygehusbyggeri

indenfor regionen, eksempelvis for somatiske sengestuer, fysiske rammer i akutafdelingerne, toilet/baderum, multifunktionsrum m.v.

Side 2

- I regi af projektet om systematisk videndeling deler regionerne viden, lærer af hinandens erfaringer og udvikler ny fælles viden om centrale elementer i sygehusbyggeri. Og regionerne foretager vurderinger af, hvor det kan være hensigtsmæssigt at udvikle fælles løsninger på tværs af byggerierne.
- Regionerne har identificeret ti pejlemærker og otte fokusområder for fælles indsatser om sygehusbyggeri. Flere af pejlemærkerne har et særligt fokus på standardisering eller fælles løsninger:
 - *Fælles indkøb*. Fælles indkøb af f.eks. endoskopiudstyr, behandlingslejer, personlifte og prøvetagningsborde.
 - *Medicin*. Der arbejdes på at identificere områder, hvor der kan etableres fælles løsninger inden for f.eks. automatiserede medicinløsninger og produktion af medicin.
 - *Etablering af best practice på rumniveau*. Regionerne er i det tidlige efterår klar med første samling af eksempler på best practices på rumniveau.
- Regionerne har fokus på at lære af andre brancher ved at bruge standardløsninger, som allerede er på markedet. Det kunne f.eks. være løsninger til de nye sygehuses forsyningskæde, hvor afprøvede, effektive teknologiske løsninger allerede er en ”hyldevare”, som kan købes og tilpasses et sygehus.
- Fornyelsesfonden, regionerne og sundhedsministeriet er gået sammen om oprettelsen af Partnerskab for sundheds- og sygehusinnovation. Partnerskabet skal bidrage til realisering af sygehusbyggeriernes erhvervsmæssige potentiale ved at fremme udvikling, standardisering og markedsmodning af moderne danske sygehusløsninger.

Regionalt råderum og muligheden for styring

- Der er stor variation i de vilkår og den byggegeometri kvalitetsfundsbyggerierne har. Nogle byggerier er om- eller tilbygninger til allerede eksisterende sygehuse, hvorfor de i forhold til bl.a. logistik, rumdimensionering, funktioner m.v. skal integreres i den eksisterende bygningsmasse. Andre byggerier opføres på bar mark, og har dermed nogle andre vilkår. Det er derfor nødvendigt at arbejde med

lokalt tilpassede løsninger, der ikke nødvendigvis kunne løses lige så optimalt via standardiserede løsninger.

Side 3

- Kvalitetsfondsbyggerierne er i forvejen underlagt en lang række kriterier og rammebetingelser. Nye statslige krav til standardiserede løsninger på tværs af byggerierne så sent i processen kan have negative konsekvenser for regionernes mulighed for at styre projekterne. Og der er risiko for, at løbende og nye krav til kvalitetsfondsbyggerierne kan forsinke og fordyre dem.

Timing, konkurrencer, kontrakter og ophavsret

- Standardisering af bygningsmæssige løsninger og indretning på tværs af projekter kræver ensartet bygningsstrukturer (dybde, højde), installationer, føringsveje mv. Dette skal fastlægges på et meget tidligt tidspunkt i projekterne for at kunne realiseres. Tidsperspektivet har derfor en væsentlig betydning for mulighederne for egentlig national standardisering. Imidlertid arbejder regionerne fortløbende med standardiseringer afstemt med byggeriets faser, og det vil sætte spor i de kommende projekter.
- Kvalitetsfondsbyggerierne har en vis tidsmæssig forskydning i igangsættelsen af de enkelte byggefaser. Hvis der f.eks. skal være udfærdiget en standardløsning for sengestue, før der kan indledes etablering af denne type rum, vil det enten betyde 1) at byggeprojekterne skal vente på hinanden, hvorved realiseringen af det afledte kvalitetsløft vil tage længere tid, eller 2) der vælges et standardkoncept, som ikke nødvendigvis er up to date, når det sidste projekt er gennemført.
- Projektkonkurrencer medfører en projektspecifik geometri i bygningsudformningen. Hvis der f.eks. er nationale standarder for indretning af sengestue, bad- og toilet, medicinrum, skal disse være kravspecificeret i udbudsmaterialet. Det ville begrænse tilbudsgivernes muligheder for alternativ indretning, valg af logistiske metoder, materialer m.m., og regionerne ville dermed ikke opnå optimale fordele af konkurrenceudsættelsen.
- Kvalitetsfondsbyggerierne anvender i dag nationale standarder for arealstørrelse til forskellige typer af rum. Hvis der skal fastlægges mere detaljerede koncepter for indretning af rum, vil de rådgivere, der udarbejder standarden, kunne påberåbe sig ejerskab af koncep-

tet. Og de vil kunne kræve honorar for hver gang konceptet anvendes. Det vil i givet fald skulle indarbejdes i kontrakterne for de nye projekter, at deres totalrådgivere ikke skal have honorar for de dele, som tages fra andre projekter. Sådan er de indgåede kontrakter ikke aktuelt udformet, og det vil være en stor udfordring at håndtere kontraktuelt.

Side 4

Standardisering fører ikke nødvendigvis til mere innovation og vækst

- Et sandsynligt scenarie for levering af standardiserede løsninger til kvalitetsfundsbyggerierne er, at løsningerne leveres af den samme udbyder. Det kan betyde, at man ikke opnår den potentielle erhvervsfremme effekt for en række danske virksomheder, som investeringerne i sygehusstrukturen rummer. Det begrænsede udbud på leverandørsiden kan også betyde, at man lægger et stort ansvar på en enkelt udbyder, hvorved man ville stå i en sårbar situation, hvis denne ikke kan løfte opgaven tilfredsstillende og i en tilstrækkelig høj kvalitet.
- EU regler vedr. udbud gør, at man ikke kan være sikker på, at opgaver tildeles danske virksomheder. Desuden kan standardisering på tværs af sygehusbyggerier betyde, at opgaverne bliver meget store, og der derfor kun vil være få - hvis overhovedet nogen - danske virksomheder med kapacitet til at løfte opgaven.
- Standardiserede løsninger på tværs af regionerne fører ikke automatisk til mere innovation. Det kan være meget risikofyldt, hvis mange af byggerierne får udviklet og testet en fælles løsning. Der er i stedet brug for at udvikle og teste en ny innovativ løsning i det små, f.eks. i form af et spydspidsprojekt, hvis evaluering danner beslutningsgrundlag for eventuel videre udbredelse.
- Det at vælge én standardløsning kan udgøre en barriere for innovation. Hvis man f.eks. beslutter, at alle landets hospitaler skal bruge samme bad og toiletløsning, kan det afholde andre producenter på området fra yderligere produktudvikling, fordi incitamentet er begrænset. Region Hovedstaden deltager f.eks. i et muligt OPI-samarbejde om at udvikle en ny innovativ type isoleringsløsning, der kan give energi og miljømæssige fordele. Det ville ikke have været muligt, hvis der var udstukket en standard for, hvordan der isoleres i sygehusbyggerier.